

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

اعتراض اسرائیلی‌ها به نسل‌کشی در غزه

اسرائیلی‌ها در حوالی سدروت، نزدیک مرز شمالی نوار غزه، مشغول اعتراض هستند. صدها نفر خواستار پایان جنگ در غزه و آزادی فوری همه گروگان‌ها شده‌اند و می‌خواهند دولت اسرائیل با حماس توافق کند. خبرنگار دویچه‌وله درباره معترضان می‌گوید، آن‌ها می‌خواهند جنگ تمام‌شود، می‌خواهند گروگان‌ها آزاد شوند اما نکته کلیدی این است که می‌خواهند رنج فلسطینی‌ها در غزه هم تمام شود. بسیاری از آن‌ها تصاویر کودکان فلسطینی را در دست گرفته‌اند که حملات هوایی اسرائیل آن‌ها را کشته است و اسامی این کودکان زیر این تصاویر به عبری و عربی نوشته شده است. معترضان به خبرنگار دویچه وله می‌گویند بر این باورند که دولت مشغول نسل‌کشی در غزه است و عاجزانه خواستار پایان این وضعیت هستند. نکته بسیار مهم این است که این اعتراضات، به‌خصوص به‌خاطر وقوع در این منطقه غیرعادی هستند، چرا که سدروت، از پایگاه‌های مستحکم حزب لیکود و نخست‌وزیر بنیامین نتانیاهوست. این خبرنگار البته می‌گوید شاهد این هم بوده که یک راننده در نزدیکی این منطقه متوقف شده و به یکی از فیلمبردارانی که از اعتراضات گزارش تهیه می‌کرده، حمله کرده است.

در شرایطی که اسرائیل حملاتش را تشدید کرده، آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد می‌گوید فلسطینی‌ها در غزه حالا با وضعیتی مواجه‌اند که «شاید بی‌رحمانه‌ترین مرحله در این درگیری باشد.» او می‌گوید آنچه اسرائیل اجازه داده به غزه وارد شود، تنها «به اندازه یک قاشق چای‌خوری کمک است، درحالی‌که سبیلی از کمک لازم است.» گوترش می‌گوید: «برای حدود ۸۰ روز، اسرائیل مانع از ورود کمک‌های بین‌المللی شده که می‌توانند جان افراد رانجات دهند. تمام جمعیت غزه در معرض خطر قحطی است.» او هشدار می‌دهد که این کارزار نظامی «سطح فجیعی از مرگ و ویرانی» با خود می‌آورد و ۸۰ درصد از غزه اکنون یادر وضعیت نظامی است یا تحت فرمان تخلیه: «اسرائیل تحت قوانین بشردوستانه بین‌المللی، وظایف آشکاری دارد. به عنوان قدرت اشغال‌گر، باید ورود کمکی را که لازم است، بپذیرد، اجازه دهد و تسهیل کند.» از دوم مارس ۲۰۲۵ [۱۲] اسفند ۱۴۰۳] اسرائیل غزه را کاملاً بسته و ورود تمام کمک‌ها، سوخت و محموله‌های تجاری را متوقف کرده است. این سختگیرانه‌ترین مرحله محاصره است و منجر به پیامدهای انسانی بغرنج شده است، شامل گزارش‌هایی از گرسنگی و سوءتغذیه گسترده. اسرائیل از ۱۸ مارس [۲۸ اسفند] عملیات گسترده را از سر گرفته است و به دو ماه آتش‌بس پایان داده است. از دوشنبه، دوباره و پس از هفته‌ها انتقاد بابت کمبودهای شدید، ورود کمک‌ها آغاز شده است اما گزارش‌هایی می‌گویند، میزان اندک کمکی که وارد نوار غزه می‌شود، توانسته به دست کسانی که نیاز دارند برسد.

از سوی دیگر، سازمان «اددگاه بین‌المللی» که یک دیدبان عدالت مستقر در سوئیس است، از مقامات مربوطه خواسته درباره «بنیاد انسان‌دوستانه غزه» یا «جی‌اچ‌اف» تحقیق و تفحص کنند. جی‌اچ‌اف گروهی جنجالی تحت حمایت ایالات متحده است که در حال آماده‌سازی برای رساندن کمک به نوار غزه است. «دادگاه بین‌المللی»، جی‌اچ‌اف را یک شرکت امنیتی خصوصی توصیف و اظهار کرده، توزیع کمک‌ها باید توسط سازمان ملل متحد و نهادهای مستقر بشردوستانه انجام شود. فیلپت گرت، مدیر اجرایی این دیده‌بان سوئسی می‌گوید: «وضعیت بغرنج انسانی در غزه نیازمند واکنشی فوری است؛ اما برنامه استفاده از شرکت‌های امنیتی خصوصی برای این کار، منجر به خطر نظامی‌شدن فرایند کمک‌ها می‌شود.» او تأکید می‌کند این رویکرد «در بستر» که سازمان ملل و سمن‌های بشردوستانه، بی‌طرفی، منابع و تخصص لازم برای توزیع بدون تأخیر کمک به جمعیت غیرنظامی را دارند، توجیهی ندارد.» این گروه می‌گوید، اسناد حقوقی لازم را ارائه و ثبت کرده و از مقامات سوئیس، کشوری که جی‌اچ‌اف در آن ثبت شده، خواسته‌اند پیروی این بنیاد از قواعدش و قوانین سوئیس را بررسی کند. جی‌اچ‌اف می‌گوید برنامه دارد در ۹۰ روز اول عملیاتش، ۳۰۰ میلیون وعده غذا توزیع کند.

عکس: AFP

تحلیل
اندیشگونه

اسرائیلیات هندو

همگرایی سیاست‌های دهلی نو و تل‌آویو چه علیی دارد؟

زهرا فاروق

کارشناس حقوق بین‌الملل و دیپلماسی

ادعای اسرائیل درباره سرزمین‌های اشغالی فلسطینی و اداره جامو و کشمیر توسط هند، بازتاب همخوانی ایدئولوژیکی است بین صهیونیسم و هندوتوا [ملی‌گرایی هندو یا هندوناسیونالیسم]. هر دو ایدئولوژی، مروج هویت ملی ریشه‌دار در دین هستند. صهیونیسم به دنبال «خانهای ملی برای مردم یهودی» است و ادعای هندوتوا بر این است که هویت ملی و فرهنگ ملی هند از هندوئیسم جداشدنی نیستند. این راهبردهای موازی، به فلسطینی‌ها در اسرائیل و به ۲۰۰ میلیون مسلمان ساکن در هند، شامل ۸/۵ میلیون مسلمان در جامو و کشمیر، آسیبی آشکار زده است.

▼ میراث استعماری بریتانیا

بعد از ۸۹ سال حاکمیت استعماری بریتانیا، هند در سال ۱۹۴۷ استقلال یافت و رسماً خود را به عنوان «جمهوری دموکراتیک سکولار سوسیالیستی مستقل» مستقر کرد. این هویت مصرح در قانون اساسی، بازتاب تعهد هند به تکثرگرایی مذهبی، استقلال و دموکراسی بود. تحت صدارت نخست‌وزیر جواهر لعل نهرو، هند به دنبال خودمختاری بود و در مقابل همراهی با هر بلوک عمده ژئوپلیتیک مقاومت کرد. هند از بنیانگذاران جنبش عدم تعهد شد و این موضوع پیش‌رانی برای اصول مذکور در هند بود. جنبش عدم تعهد، حامی هم‌زیستی مسالمت‌آمیز و عدم تهاجم متقابل بود. مخالفت اولیه هند با اقدامات اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، با شخصیت ضداستعماری جنبش عدم تعهد همخوان بود و در سال ۱۹۷۴، هند اولین دولت غیرعربی شد که سازمان آزادی‌بخش فلسطین یا ساف را به عنوان نماینده مشروع مردم فلسطینی به رسمیت شناخت. هند، همانند فلسطین، متحمل پیامدهای بلندمدت مرزهایی شد که عجلانه کشیده شده بودند و باقیمانده عقب‌نشینی بریتانیا از استعمار بودند. در هر دو منطقه، خروج ناگهانی پادشاهی متحده بریتانیا، جرقه مناقشه‌های جفر سرزمینی شد؛ که در هند، سال ۱۹۴۷ رخ داد و موجب شد، رابطه بین هند و پاکستان با اختلاف بر سر جامو و کشمیر خصمانه باشد و به این صفت مشهور. در فلسطین، خروج بریتانیا از منطقه و برپایی اسرائیل آوازی جمعی فلسطینیان را موجب شد که خودشان آن را «نکبه» (فاجعه) خواندند و نیز باعث درگیری‌های دنباله‌دار سرزمینی از سال ۱۹۴۸. این شباهت‌ها مؤکد این است که چطور امروز همچنان استعمار بر پویه‌شناسی‌های درگیری و ثبات در هر دو منطقه اثر می‌گذارد.

▼ تقسیم هند

بین اکثریت هندوی هند و اقلیت مسلمانش، اختلافی مذهبی در کار بود و درگیری‌های فرقه‌ای حاصل از آن، از دلایل تصمیم بریتانیا برای تقسیم هند و پاکستان در سال ۱۹۴۷ شد. هند ۵۸۳ ایالت شاهزاده‌نشین داشت، تصمیم برای پیوستن به هند یا پاکستان به خود این ایالات واگذار شد. جامو و کشمیر در این میان، منطقه‌ای با اکثریت مسلمان بود که ماهاراجه هاری سینگ، یک هندو، بر آن حکومت می‌کرد.

موقعیت راهبردی جامو و کشمیر در تقاطع آسیای جنوبی و آسیای مرکزی و هم‌مرزی‌اش با هند، پاکستان و چین، جذابیتی ژئوپلیتیک به این منطقه داد. بافت کوهستانی منطقه، نقاطی ایده‌آل برای استقرار و کنترل نظامی ایجاد می‌کند و منابع طبیعی و مسیرهای تجاری کلیدی، ارزش این منطقه را تشدید می‌کنند. مناقشه بر سر جامو و کشمیر، صرفاً سرزمینی نیست. این منطقه در منافع کشورهای آسیای جنوبی و آسیای مرکزی جایگاه مرکزی داشت. بعد از تقسیم ۱۹۴۷، درگیری‌ها بر سر جامو و کشمیر تشدید شد. پاکستان بر اساس جمعیت اکثراً مسلمان منطقه مدعی‌اش بود و هند بر این اساس که هندوها حاکم منطقه هستند، این ادعا را رد می‌کرد. سینگ که از حمله پاکستان نگران بود، در مقابل پیوستن به هند، به عنوان دولتی نیمه‌خودمختار، محافظت‌هایی را در قانون اساسی دریافت کرد؛ تحت مواد ۳۷۰ و ۳۷۵ الف. این بندها در قانون اساسی هند ماندند تا نارندرا مودی به نخست‌وزیری رسید و حزب ملی‌گرای بهاراتیا جاناتا یا بی‌جی‌پی به قدرت رسید. این حزب تلاش کرد جامو و کشمیر را در اتحادیه هند ادغام کند.

▼ تشکیل اسرائیل مدرن

میراث استعماری بریتانیا به تغییراتی فراگیر در خاورمیانه هم منجر شد. اوج این تغییرات، توصیه سال ۱۹۴۷ سازمان ملل متحد بود، به تقسیم فلسطین و ایجاد دولت‌های جداگانه عرب و یهودی. در ماه مه سال ۱۹۴۸، تولد اسرائیل در حالی جشن گرفته شد که نیم میلیون فلسطینی در نکبه اول، بی‌تایعیت شدند. این اتفاق، پیش‌نمایش دهه‌ها تقلا بود که فلسطینی‌های آواره پیش رو داشتند. جنگ شش‌روزه ۱۹۶۷، زمان اشغال نظامی کرانه باختری، نوار غزه و اورشلیم شرقی [بیت‌المقدس شرقی] توسط اسرائیل بود. شورای امنیت سازمان ملل متحد در قطعنامه ۲۴۲ خواستار این شد که اسرائیل از سرزمین‌های اشغالی فلسطینی خارج شود اما اسرائیل همچنان چشم‌انداز «اسرائیل بزرگتر» را دنبال می‌کند؛ علاوه‌براین‌ها، لیندون بی جانسون، رئیس‌جمهور وقت آمریکا، هم به لحاظ دیپلماتیک و هم امنیتی، حمایتی تزلزل‌ناپذیر از اسرائیل کرد و عقب‌نشینی اسرائیل را هم به این گره زد که دولت‌های عرب، اسرائیل را به رسمیت بشناسند. در واکنش، دولت‌های عرب پیشنهاد توافق «زمین برای صلح» را دادند: هم‌زیستی مسالمت‌آمیز با اسرائیل در مقابل خروج کامل اسرائیل از سرزمین‌های اشغالی. اسرائیل این پیشنهاد را رد کرد. از سال ۱۹۶۷، توسعه‌طلبی ادامه‌دار و شهرک‌سازی‌های اسرائیل، نشانه بی‌تفاوتی‌اش به راه‌حل دودولتی است و این وضعیت تعهدش به ارزشی بنیادین در دموکراسی و اصول سازمان ملل را زیر سؤال می‌برد.

▼ روابط هند و اسرائیل

هند و اسرائیل، با چند هفته فاصله متولد شدند. این دو با چالش‌های وجودی مشابهی روبه‌رو بودند: وجود دولت فلسطینی و ادعای پاکستان بر جامو و کشمیر. به‌رغم این شباهت، هند در عادی‌سازی کامل روابط با اسرائیل تردد و نگران این بود که چنین کاری، موضع هند را در جنبش عدم تعهد پایین می‌آورد، منجر به ناآرامی در میان اقلیت بزرگ مسلمان در هند می‌شود و روابطش با دول عربی را تضعیف می‌کند. به جایش، هند راهبرد همبستگی با فلسطین را در پیش گرفت. در سال ۱۹۴۷،

هند علیه برنامه تقسیم در سازمان ملل متحد رأی داد و در سال ۱۹۴۸ نپرو اعلام کرد هند نمی‌تواند «ایفاگر هیچ نقشی» در مسئله اسرائیل و فلسطین باشد. هند البته گفت‌وگو با رهبران اسرائیل را حفظ کرد، عمدتاً از مسیر تلاش‌های میانجیگرانه و غیررسمی ایالات متحده. در سال ۱۹۵۰، هند رسماً موجودیت اسرائیل را پذیرفت و اجازه داد، یک کنسولگری اسرائیل در بمبئی باز شود تا تسهیل‌گر مهاجرت داوطلبانه یهودیان هند به اسرائیل باشد.

در دوره‌های نخست‌وزیر ایندرا گاندی، از سال ۱۹۶۶ تا ۱۹۷۷ و از ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۴، هند بر همبستگی با فلسطین تأکید کرد تا حمایت عرب‌ها را در مسئله جامو و کشمیر جلب کند. در سال ۱۹۸۸، هند از جمله اولین کشورهایی بود که دولت فلسطین را به رسمیت شناخت؛ با این حال، دول عرب، به خاطر همبستگی پان‌اسلامی قوی‌تر با پاکستان و روابط نزدیک‌تر با او، عمدتاً نسبت به موضع هند در کشمیر بی‌تفاوت ماندند. درحالی‌که حمایت اعراب افول می‌کرد، اسرائیل پا پیش گذاشت. تغییرات در موضع افکار عمومی در یک نظرسنجی در سال ۱۹۶۷ آشکار شد که نشان می‌داد، هندی‌های حامی رفتار برابر با اعراب و یهودیان، دو برابر آن‌هایی هستند که به روابط با اعراب اولویت می‌دهند. همکاری بین هند و اسرائیل در ۱۹۷۰ تقویت شد. قابل‌توجه‌ترین نمونه‌اش این بود که گلدا مایر، نخست‌وزیر اسرائیل، در طول جنگ آزادی بنگلادش در مقابل پاکستان، از دولت ایندرا گاندی حمایت نظامی کرد.

در طول دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰، اسرائیل بی‌سروصدا کمک‌های اطلاعاتی، مشورت‌های نظامی و حمایت‌های دیپلماتیک به هند ارائه و خود را در جایگاه متحدی کلیدی قرار داد. این رابطه با ارتباطات پشت پرده بین ژانسه‌های اطلاعات خارجی دو طرف شکل گرفت، از سمت اسرائیل، موساد و از سمت هند، شاخه تحقیقات و تحلیل. تا سال ۱۹۹۲، هند و اسرائیل روابط دیپلماتیک کاملی برقرار کرده بودند، با تمرکز بر همکاری‌های تجاری، دفاعی و اقتصادی. این رابطه زمان جنگ کارگل علیه پاکستان و بر سر جامو و کشمیر علنی شد، یعنی وقتی که اسرائیل به عنوان تأمین‌کننده دفاعی کلیدی هند ظاهر شد و تجهیزات کلیدی جمع‌آوری اطلاعات و موشک‌های هدایت‌شونده با لیزر به هند داد. عادی‌سازی روابط با اسرائیل باعث نشد کلیت اصالت ضداستعماری هند به باد برود. در سال ۱۹۹۶، هند دفتر نمایندگی خود را برای رابطه با تشکیلات خودگردان فلسطین در غزه باز کرد. این رویکرد دوسمیره به سیاست خارجی اجازه داد هند بتواند با اسرائیل تعامل کند و هم‌زمان روابطش را با متحدان کلیدی عرب حفظ کند.

▼ صهیونیسم و هندوتوا

تشابهات ایدئولوژیک بین صهیونیسم و هندوتوا باعث شد، درون جنبش ملی‌گرای هندوتوا، تحسین اسرائیل نهادینه شود و مدت‌ها برپا بماند. واتیاک دمولار ساوارکار، در کتابش به نام «هندوتوا» از برآورده کردن «روای صهیونیستی» توسط اسرائیل ابزار حمایت می‌کند و خواستار ایجاد دولت هندو می‌شود. در میانه تشدید تنش‌ها در جامو و کشمیر، بسیاری از هندوها خواستار کارزار نظامی تهاجمی‌تری علیه پاکستان بودند. نخست‌وزیر سابق پاکستان، در سال ۲۰۲۰، با صدور دستورالعملی خواستار شد رسانه‌های جهان، اقدامات هند در کشمیر را «محاصره نظامی» توصیف می‌کنند، یعنی اقدامی شبیه به زمانی که سازمان ملل در سال ۱۹۶۷، فلسطین را «سرزمین‌های اشغالی فلسطینی» اعلام کرد. همچنان که هند با شکل‌دهی به هویت سکولار پساستعماری کلنجار می‌رفت، هندوناسیونالیسم و احساسات عمیق ضدمسلمان، رشد کردند. بخشی از این رشد، ملهم از اقدامات سازمان «راشتریه سویم سبوک سنگه» بود، سازمانی شبه‌نظامی، هندوناسیونالیست و راست افراطی. تحت رهبری مودی، سیاست داخلی و خارجی هند به سمت هماهنگی با هندوتوا تغییر مسیر داد. در سال ۲۰۱۴، وقتی بی‌جی‌پی به قدرت رسید، این حزب از فرصت استفاده کرد تا چشم‌اندازی الهام‌گرفته از صهیونیسم‌اش را به نتیجه برساند.

▼ آموزش و هویت ملی

در نظام آموزش اسرائیل، ایدئولوژی صهیونیسم، زود معرفی می‌شود. کتاب‌های آموزشی اسرائیلی می‌توانند نقشی کلیدی در ترویج «دیگری‌سازی» از فلسطینیان کنند و اعراب را به عنوان تهدیدی ایدئولوژیک برای اسرائیل جا بزنند. مرکز تحقیقات پیو در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ یک نظرسنجی برگزار کرد که نشان داد «تقریباً نیمی از یهودیان اسرائیل می‌گویند اعراب باید از اسرائیل اخراج یا منتقل شوند» درحالی‌که ۷۴ درصد از یهودیان ساکن در اسرائیل گفتند «تبعیضی علیه مسلمانان در اسرائیل نمی‌بینند». برای بی‌جی‌پی، الگوی شرطی‌سازی ایدئولوژیک اسرائیل، الگویی آموزنده از کار درآمد. تقریباً ۴۰ درصد از جمعیت هند کمتر از ۲۵ سال دارند. در چنین شرایطی، مودی به اصلاحات برنامه درسی اولویت داد تا هویت ملی هند را تغییر دهد.